

Cauzele conexate 209/78-215/78 și 218/78**Heintz van Landewyck Sàrl și alții împotriva Comisiei Comunităților Europene**

„Concurență – Acordurile și recomandarea FEDETAB”

Tipul și obiectul: acțiune în anularea - și, în unele cazuri, reformarea - Deciziei 78/670/CEE¹ a Comisiei din 20 iulie 1978 privind o procedură în temeiul articolului 85 din Tratatul CEE (IV/28.852 GB-Inno-BM/FEDETAB; IV/29.127 Mestdagh-Huyghebaert/FEDETAB și IV/29.149 - „Recomandarea FEDETAB”) prin care se constată că reclamantele au încălcat una sau mai multe dispoziții ale articolului 85 din Tratatul CEE

Situația de fapt

Reclamantele, care reprezintă totalitatea destinatarilor Deciziei 78/670/CEE, enumerați la articolul 4 din aceasta, reprezintă asociația fără scop lucrativ Fédération belgo-luxembourgeoise des industries du tabac din Bruxelles (denumită în continuare „FEDETAB”), o asociație profesională care reunește aproape toți producătorii de tutun prelucrat din Belgia și din Luxemburg și, individual, șapte dintre cei mai importanți membri ai săi, și anume Cinta SA (denumită în continuare „Cinta”), din Bruxelles, Éts Gosset SA (denumită în continuare „Gosset”), din Bruxelles, Jubilé SA (denumită în continuare „Jubilé”), din Liège, Vander Elst SA (denumită în continuare „Vander Elst”), din Antwerp, Weltab SA (denumită în continuare „Weltab”), din Bruxelles, BAT Bénélux SA (denumită în continuare „BAT”), din Bruxelles, Heintz van Landewyck Sàrl (denumită în continuare „HvL”), din Luxemburg.

Societatea GB-Inno-BM (denumită în continuare „GB”), societate belgiană de comercializare prin mari lanțuri comerciale, a solicitat Comisiei să inițieze o procedură împotriva FEDETAB, împotriva asociației fără scop lucrativ „Fédération nationale du commerce de gros en produits manufacturés du tabac” (denumită în continuare „FNCG”) și împotriva asociației fără scop lucrativ „Association des détaillants du tabac” (denumită în continuare „ATAB”). Ca urmare a acestei plângeri, Comisia a inițiat o procedură în cursul căreia a trimis, la 18 iulie 1975, către FEDETAB, către ATAB precum și către asociația fără scop lucrativ „Association nationale des grossistes itinérants en produits manufacturés du tabac” (denumită în continuare „ANGIPMT”), asociație înființată în urma dizolvării FNCG, o comunicare a obiecțiilor, în care și-a exprimat opinia că anumite acorduri, decizii și practici concertate ale FEDETAB și ale membrilor săi contravin articolului 85 din tratat.

La 21 octombrie 1975, SA Mestdagh Frères et Cie, societate care desfășoară activități de revânzător angro cu sucursale multiple, și SA Eugène Huyghebaert, societate care desfășoară activități de angrosist în domeniul alimentară, au solicitat să intervină în sprijinul plângerii făcute de GB și au depus plângeri la Comisie în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17.

Întrucât audierea a avut loc la 22 octombrie 1975, procedura a fost extinsă la „Recomandarea privind vânzarea de țigări pe piața belgiană” adoptată de FEDETAB și notificată de aceasta la 1 decembrie 1975, în conformitate cu articolele 2 și 4 din Regulamentul nr. 17. La 17 mai 1976, Comisia a adresat FEDETAB și celorlalte reclamante o a doua comunicare a obiecțiilor care făcea trimitere la recomandarea menționată și care, la 22 septembrie 1976, a făcut obiectul unei a doua audieri a reclamantelor.

¹ JO L 224, 15.8.1978, p. 29.

După ce a adresat reclamantelor ultimele solicitări de informații și a obținut avizul Comitetului consultativ pentru înțelegeri și poziții dominante, Comisia a adoptat o decizie, la 20 iulie 1978, care are ca obiect atât plângerile formulate de GB, Mestdagh și Huyghebaert, cât și recomandarea FEDETAB din 1 decembrie 1975.

Conform primului articol din decizie, acordurile între destinatarii acesteia și deciziile unei asociații de întreprinderi adoptate de FEDETAB și care privesc organizarea distribuției și vânzării de produse din tutun în Belgia au constituit, în perioada 13 martie 1962 - 1 decembrie 1975, încălcări ale articolului 85 alineatul (1) din tratat.

În sensul articolului 2, recomandarea FEDETAB, intrată în vigoare la 1 decembrie 1975, constituie o încălcare a articolului 85 alineatul (1) din tratat și, prin urmare, nu poate beneficia de o exceptare în temeiul alineatului (3) al aceluiași articol.

Articolul 3 alineatul (1) dispune că destinatarii deciziei au obligația de a pune capăt încălcării vizate la articolul 2 și că, în special, aceștia trebuie să se abțină, începând din acel moment, de la orice act care are același obiect ca și recomandarea FEDETAB. În sensul articolului 3 alineatul (2), FEDETAB are obligația de a-i informa în cel mai scurt timp pe toți membrii săi care nu sunt destinatari ai deciziei în legătură cu conținutul acesteia.

Prin Ordonanța din 30 octombrie 1978, președintele celei de a doua camere a Curții, îndeplinind funcția de președinte al Curții, pronunțându-se cu titlu provizoriu, a dispus suspendarea executării articolelor 2 și 3 din decizie până când Curtea se va pronunța asupra fondului.

Prin cererile depuse la grefa Curții în septembrie și octombrie 1978, fiecare dintre reclamante a introdus o acțiune având ca obiect anularea și, în unele cazuri, reformarea cu titlu subsidiar, a deciziei în litigiu în ceea ce le privește.

Având în vedere legătura dintre ele, aceste cauze au fost conexe de Curte în scopul pronunțării hotărârii.

Argumentele părților și motivarea instanței comunitare

Curtea a observat că măsurile incriminate prin decizia contestată vizau distribuția de produse din tutun prelucrat în Belgia și se încadrau în două grupe. Era vorba, pe de o parte, de anumite decizii adoptate de FEDETAB și anumite acorduri încheiate de aceasta cu alte asociații profesionale din sectorul produselor menționate, între 1 februarie 1962 și 1 decembrie 1975, iar pe de altă parte, despre dispozițiile unei „recomandări” adoptate de FEDETAB cu privire la vânzarea de țigarete pe piața belgiană și notificate Comisiei de aceasta la 1 decembrie 1975.

Întrucât reclamantele au invocat numeroase motive referitoare la desfășurarea procedurii administrative care a precedat decizia contestată, Curtea a precizat în primul rând principiile generale ale acestei proceduri.

Motive referitoare la formă și la procedură

- 1) Refuzul Comisiei de a asculta anumite asociații de angroșiști și de detaiști interesați

Reclamantele reproșau Comisiei că a refuzat să dea curs cererii asociațiilor ANGIPMT și ATAB și a Consortium tabacs-groep tabak (denumită în continuare „GT”), asociație *de facto* care reunește mai ales unele dintre fostele membre ale ANGIPMT, de a fi ascultate în cursul procedurii administrative. Acest refuz constituia o încălcare a dispozițiilor articolului 19 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și a articolului 5 din Regulamentul nr. 99/63/CEE.

Atitudinea Comisiei era criticată numai în măsura în care aceasta a refuzat să invite asociațiile menționate la a doua audiere din 22 septembrie 1976 referitoare la recomandarea FEDETAB. Curtea a observat că, în fapt, Comisia nu a refuzat să asculte asociațiile menționate, încălcând normele administrative menționate anterior, dat fiind faptul că, în conformitate cu articolul 5

din Regulamentul nr. 99/63/CEE, Comisia le-a dat posibilitatea să își prezinte punctul de vedere în scris, posibilitate pe care au utilizat-o efectiv.

2) Refuzul Comisiei de a da curs cererii FEDETAB de a asculta două asociații de angroșiști

La 30 iunie 1976, FEDETAB a adresat o scrisoare Comisiei prin care solicita să fie invitate la a doua audiere din 22 septembrie 1976 două asociații de angroșiști, și anume GT și Nationale Vercniging van familiale Groothandelondernemingen (denumită în continuare „NVFG”). Din scrisoare reieșea că aceasta avea ca obiect, în primul rând, să informeze Comisia că FEDETAB nu avea nicio obiecție ca ANGIPMT să fie prezentă la audierea din 22 septembrie 1976. Cu toate acestea, la al doilea paragraf se preciza că dorința FEDETAB, în scopul informării complete a Comisiei, ca și NVFG și GT să fie invitate.

Comisia a susținut că, în temeiul formulării scrisorii din 30 iunie 1976, care trata egal cererea ANGIPMT și cererea introdusă de FEDETAB în numele NVFG și GT, era vorba despre o cerere pentru audierea unor terți în sensul articolului 5 din Regulamentul nr. 99/63/CEE, nu despre o propunere ca anumite fapte să fie confirmate de către martori.

Curtea a precizat că, din articolul 3 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 99/63/CEE, reieșea că întreprinderile și asociațiile de întreprinderi împotriva cărora a fost declanșată o procedură pot să expună toate motivele și faptele utile în apărarea lor în cadrul observațiilor scrise cu privire la obiecțiile reținute împotriva lor. Alineatul (3) al acestui articol permitea acestor întreprinderi și asociații să propună Comisiei să asculte terții care pot să confirme faptele pe care acestea le invocă în observațiile scrise. La data la care a adresat Comisiei scrisoarea sa din 30 iunie 1976, FEDETAB nu trimisese încă acesteia răspunsul său scris referitor la a doua comunicare a obiecțiilor, astfel încât această scrisoare nu putea în niciun caz să constituie o propunere valabilă.

3) Absența persoanelor mandatate pe parcursul unei etape a audierii din 22 septembrie 1976

Acest motiv era întemeiat pe afirmația conform căreia unele persoane mandatate de Comisie nu s-au prezentat la audiere pentru o perioadă de timp.

Comisia a răspuns că singura persoană mandatată pentru această audiere era Dennis Thompson, director al Direcției „Acorduri și abuzuri de poziție dominantă”, care a fost prezent pe parcursul întregii audieri.

4) Conexarea incorectă și insuficiența motivării plângerilor Mestdagh și Huyghebaert

Acest motiv se întemeia pe afirmația conform căreia Comisia a declanșat trei proceduri separate, pe care le-a conexasat ulterior printr-o decizie nemotivată, fiecare dintre acestea deosebindu-se de celelalte prin alocarea unui număr administrativ diferit. Cu toate acestea, Comisia a omis să adreseze o comunicare a obiecțiilor diferită cu privire la plângerile Mestdagh și Huyghebaert, ceea ce încălca articolul 2 din Regulamentul nr. 99/63/CEE, astfel încât reclamantele au fost private, prin încălcarea articolului 4 din regulamentul menționat, de posibilitatea de a lua poziție, fie în scris, fie oral, în ceea ce privește obiecțiile reținute de Comisie, a căror natură nu le era cunoscută.

Comisia a susținut că nu a existat decât o singură procedură care a condus la decizia din 20 iulie 1978. Nicio dispoziție nu prevedea obligația Comisiei de a lua decizii formale de conexare a cauzelor, iar conceptul de conexare nu există în practica sa administrativă.

La 20 octombrie 1975, Comisia a informat FEDETAB că plângerea Mestdagh va fi conexasată plângerii GB și că s-a decis acceptarea prezenței Mestdagh la audierea din 22 octombrie 1975.

Curtea a menționat că, în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 99/63/CEE, Comisia comunică în scris întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi obiecțiile reținute împotriva acestora. Conform articolului 4 din acest regulament, Comisia, în deciziile sale, reține împotriva întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi destinate

doar obiecțiile în privința cărora acestea din urmă au avut posibilitatea de a-și face cunoscut punctul de vedere. Din toate aceste dispoziții reieșea că, în decizia sa, Comisia nu trebuie să rețină decât obiecțiile comunicate în scris întreprinderilor și asociațiilor în cauză cărora le-a fost acordată posibilitatea de a-și face cunoscut punctul de vedere.

5) Refuzul de a face public dosarul

Acest motiv se întemeia pe încălcarea principiului general al dreptului la apărare, întrucât Comisia a refuzat să facă public dosarul pe care se bazează decizia atacată.

Prin scrisoarea din 21 mai 1976, FEDETAB a solicitat Comisiei să îi transmită o scrisoare adresată acesteia de ANGIPMT la 13 februarie 1976, și toate celelalte documente care au determinat Comisia să formuleze obiecții și care ar putea fi folosite în cadrul audierii stabilite pentru 29 iunie 1976.

Curtea a precizat că, chiar dacă FEDETAB prezenta unele fapte sau documente despre care se pretinde că nu au fost comunicate și pe care se întemeiază decizia, aceasta nu a reușit să stabilească că, în cursul procedurii administrative, Comisia a refuzat să prezinte documente referitoare la faptele esențiale, privându-le pe reclamante de elementele necesare apărării lor. Astfel cum Curtea a constatat în Hotărârea din 13 februarie 1979, în cauza 85/76, Hoffmann-La Roche împotriva Comisiei², era suficient ca o comunicare a obiecțiilor să enunțe, chiar și în mod succint, însă clar, faptele principale pe care se bazează Comisia, totuși cu condiția ca aceasta să prezinte, în cursul procedurii administrative, elementele necesare apărării.

6) Încălcarea secretului profesional

Acest motiv era întemeiat pe afirmația FEDETAB că societatea GB a primit de la Comisie informații care prin natura lor se încadrau în categoria secretului profesional și erau comunicate sub această rezervă.

Comisia a comunicat petentei GB întregul răspuns din partea FEDETAB. Procedând astfel, aceasta a încălcat articolul 20 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, conform căruia Comisia și autoritățile competente ale statelor membre, precum și funcționarii și alți agenți, fără a aduce atingere dispozițiilor articolelor 19 și 21, au obligația de a nu divulga informațiile pe care le-au colectat în temeiul prezentului regulament și care, prin natura lor, se încadrează în categoria secretului profesional.

Curtea a subliniat că informațiile cu caracter de secret profesional care sunt comunicate unei asociații profesionale de către membrii săi și care astfel își pierd acest caracter față de aceștia, nu pierd caracterul respectiv față de terți. În ipoteza în care această asociație transmite astfel de informații Comisiei în cadrul unei proceduri inițiate în temeiul Regulamentului nr. 17, Comisia nu putea invoca dispozițiile articolelor 19 și 20 din acest regulament pentru a justifica transmiterea acestor informații petenților terți. Articolul 19 alineatul (2) nu acorda acestora decât dreptul de a fi ascultați, nu și dreptul de a primi informații confidențiale.

Cu toate acestea, presupunând chiar că informațiile ar fi fost protejate de obligația de confidențialitate și comunicate în mod incorect de Comisie societății GB, acest viciu de procedură nu determina anularea în totalitate sau în parte a deciziei decât în cazul în care se stabilește că, în absența acestei nereguli, decizia atacată ar fi putut avea un conținut diferit.

7) Exceptarea de la notificare

Conform acestui motiv, Comisia a încălcat articolul 85 alineatele (1) și (3) din tratat, precum și articolul 4 din Regulamentul nr. 17, refuzând să aplice articolul 85 alineatul (3) din tratat în cazul măsurilor anterioare Recomandării din 1 decembrie 1975 pe motiv că aceste măsuri nu fuseseră notificate deși nu erau exceptate de la notificare. De asemenea, motivarea deciziei Comisiei în această privință este inexactă și insuficientă.

² Rec., 1979, p. 461.

FEDETAB a susținut în sprijinul acestui argument că toate măsurile anterioare sau, cel puțin, cea mai mare parte a acestora, îndeplineau condițiile de exceptare de la notificare prevăzute la articolul 4 alineatul (2) litera (a) din regulament.

La paragraful (110) din decizie, Comisia a stipulat că nu putea aplica articolul 85 alineatul (3) din tratat în cazul măsurilor adoptate în ceea ce privește distribuția în perioada cuprinsă între 13 martie 1962 și 1 decembrie 1975, dat fiind că acestea nu i-au fost notificate în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, deși nu se încadrau în niciuna dintre categoriile de acorduri și decizii exceptate de la notificare în temeiul alineatului (2) din acest articol. Curtea a remarcat că, prin adoptarea măsurilor respective, FEDETAB acționa efectiv în numele membrilor săi, adică majoritatea producătorilor belgieni și un producător luxemburghez (reclamanta HvL) de tutun prelucrat. Acest lucru reieșea din articolul 8 alineatul (2) din statutul FEDETAB, conform căruia pentru a fi admis ca membru al FEDETAB era necesară aderarea la statutul acesteia și la toate deciziile adoptate în temeiul statutului menționat, precum și îndeplinirea obligațiilor stipulate în acesta.

8) Refuzul de a considera scrisoarea FEDETAB din 26 ianuarie 1971 drept o notificare

Conform acestui motiv, Comisia a refuzat în mod incorect să considere drept notificare valabilă a măsurilor practicate în domeniul distribuției produselor din tutun prelucrat scrisoarea FEDETAB din 26 ianuarie 1971, deși această scrisoare a informat Comisia cu privire la măsurile pe care ulterior aceasta le-a incriminat și a prezentat motivele pentru care aceste măsuri fie nu intrau sub incidența articolului 85 alineatul (1) din tratat, fie erau favorabile, în orice caz, organizării pieței.

În decizie, Comisia a subliniat că această scrisoare, adresată Comisiei ca răspuns la o solicitare oficială de furnizare de informații în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17, nu includea nicio cerere de exceptare în temeiul articolului 85 alineatul (3) din tratat și nu se referă la aplicarea articolelor 4 și 5 din Regulamentul nr. 17.

9) Răspunsul insuficient la argumentele privind aplicarea articolului 85 alineatul (3) din tratat

Conform acestui motiv, Comisia, în loc să ia în considerare în decizia sa fiecare dintre argumentele FEDETAB privind aplicabilitatea articolului 85 alineatul (3) în ceea ce privește dispozițiile din recomandare, nu a examinat decât câteva dintre aceste argumente, încălcând obligația de a-și motiva decizia, obligație care îi era impusă prin articolul 190 din tratat.

Curtea a menționat că, deși Comisia era obligată să-și motiveze deciziile prin precizarea elementelor de fapt și de drept de care depinde justificarea juridică a măsurii și considerentele în baza cărora a adoptat decizia, totuși nu era necesar ca aceasta să pună în discuție toate elementele de fapt și de drept care au fost invocate de fiecare parte interesată în cursul procedurii administrative.

10) Luarea în considerare de Comisie a unor obiecții care nu au fost comunicate

Conform acestui motiv, Comisia a încălcat dispozițiile articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17 și ale articolului 4 din Regulamentul nr. 99/63/CEE omițând să dea reclamantelor posibilitatea de a-și prezenta punctul de vedere cu privire la anumite obiecții pe care le-a reținut în decizia atacată. În a doua comunicare a obiecțiilor, Comisia a refuzat să aplice în cazul recomandării excepția prevăzută la articolul 85 alineatul (3) pentru singurul motiv că aceasta nu îndeplinea prima dintre cele patru condiții prevăzute la acest articol și anume îmbunătățirea producției sau a distribuției de produse ori promovarea progresului tehnic sau economic. Prin urmare, reclamantele nu au dat explicații decât cu privire la această condiție. Însă decizia atacată a refuzat să aplice excepția și pe motivul că nu erau îndeplinite celelalte trei condiții prevăzute la articolul 85 alineatul (3). Prin urmare, reclamantele au fost lipsite de posibilitatea de a-și prezenta punctul de vedere cu privire la existența acestor condiții.

Astfel cum s-a pronunțat Curtea în Hotărârea din 15 iulie 1970, în cauza 41/69 ACF Chemiefanna împotriva Comisiei³, decizia nu trebuia să fie neapărat o copie a expunerii de obiecții. Comisia trebuia să țină seama de elementele care rezultă din procedura administrativă fie pentru a renunța la obiecțiile care s-au dovedit neîntemeiate, fie pentru a adapta și a completa, atât în fapt cât și în drept, argumentația pe care o aduce în sprijinul obiecțiilor pe care le reține. Această ultimă posibilitate nu este în contradicție cu principiul dreptului la apărare protejat prin articolul 4 din Regulamentul nr. 99/63/CEE.

Întrucât afirmațiile Comisiei erau exacte, Curtea a constatat că, ținând seama de faptul că cele două comunicări ale obiecțiilor trebuie examinate în ansamblu și că a doua condiție este menționată în prima comunicare, obiecția reținută în privința sa la paragraful (131) din decizie nu poate constitui o încălcare a articolului 4 din Regulamentul nr. 99/63/CEE.

11) Aprecierea eronată a recomandării în raport cu măsurile anterioare

Reclamantele Jubilé și Vander Elst au reproșat Comisiei că a încălcat dispozițiile articolelor 85 și 190 din tratat considerând în mod eronat recomandarea de la 1 decembrie 1975 drept o prorogare a măsurilor luate anterior acestei date, din această cauză recomandarea nefiind apreciată în mod corect. O comparație între conținutul recomandării și restricțiile în calea concurenței care, în opinia Comisiei, au rezultat din acordurile anterioare, dovedește că este vorba despre două situații de fapt complet diferite care, prin urmare, determină efecte diferite asupra concurenței. Această eroare în privința situației de fapt a determinat Comisia să motiveze preținsele efecte restrictive asupra concurenței care decurg din recomandare prin efectele acordurilor anterioare.

Astfel cum s-a pronunțat Curtea în Hotărârea din 16 decembrie 1975, în cauzele conexe 40/73-48/73, 50/73, 54/73-56/73, 111/73, 113/73 și 114/73, Suiker Unie și alții împotriva Comisiei⁴, nimic nu interzicea Comisiei să se pronunțe printr-o decizie unică cu privire la mai multe încălcări, cu condiția ca decizia să permită fiecărui destinatar să identifice precis obiecțiile reținute în ceea ce îl privea.

Motivul cu privire la un principiu general de drept

Reclamantele au reproșat Comisiei că a încălcat un principiu general de drept și anume cel referitor la egalitatea între întreprinderile publice și private în raport cu dispozițiile tratatului. Comisia ar fi sancționat practicile reclamantelor în domeniul distribuției, în timp ce tolera restricții incontestabile în calea concurenței în Franța și în Italia, țări cu monopol de stat asupra produselor din tutun.

Curtea a menționat că din dosar rezulta că acest argument nu era exact, întrucât Comisia a inițiat diverse acțiuni, astfel încât, în orice caz, chiar presupunând că aceasta nu și-a îndeplinit unele dintre obligațiile care decurg din articolul 155 din tratat, omițând să asigure aplicarea dreptului comunitar în domeniul concurenței și al ajustării monopolurilor publice în sectorul tutunului prelucrat, această împrejurare nu poate justifica eventualele încălcări ale dreptului comunitar în domeniul concurenței comise de reclamante în același sector.

Motive de fond cu privire la articolul 85 alineatul (1) din tratat

Jubilé și Vander Elst au susținut că articolele 85 și 190 din tratat au fost încălcate de Comisie întrucât aceasta a considerat în mod eronat că recomandarea a constituit un acord între întreprinderi sau o decizie a unei asociații de întreprinderi ori că a creat obligații pentru reclamante. Pentru a constitui un astfel de acord, recomandarea ar fi trebuit să includă elementele constitutive ale unui contract cu caracter obligatoriu în conformitate cu legislația națională. În speță, nu era vorba despre un astfel de contract, întrucât îi lipsea caracterul obligatoriu.

³ Rec., 1970, p. 661.

⁴ Rec., 1975, p. 1663-1930.

Acest argument nu a putut fi reținut de Curte. Reclamantele, membre ale FEDETAB, au informat Comisia că doresc să se alăture la notificarea recomandării și, în cursul procedurii în fața Curții, au admis că s-au conformat acesteia de la 1 decembrie 1975. Rezultă că recomandarea constituia expresia exactă a voinței reclamantelor de a se comporta pe piața belgiană a țigaretelor în conformitate cu recomandarea. Prin urmare, condițiile necesare pentru aplicarea articolului 85 alineatul (1) erau îndeplinite.

1) Efectele asupra comerțului dintre statele membre

Comisia a susținut că măsurile anterioare recomandării puteau aduce atingere comerțului dintre statele membre deoarece unii producători membri ai FEDETAB importau o parte substanțială a produselor din tutun prelucrat importate în Belgia și asigurau distribuția acestora în aceleași condiții restrictive ale concurenței ca și cele pentru produsele proprii. De asemenea, importatorii și producătorii din Belgia sau din alte state membre care nu aderaseră la regulile restrictive stabilite de FEDETAB și FNCG cu privire la distribuție se vedeau supuși aplicării acestor reguli, din moment ce aceștia revindeau produsele lor unui angrosist sau detailist care respecta dispoziția impusă de cele două asociații, ceea ce, având în vedere poziția puternică deținută de acestea pe piață, reprezenta o practică generală.

Reclamantele au criticat această motivare susținând în special că poziția pe piață a producătorilor și importatorilor membri ai FEDETAB nu aducea atingere comerțului dintre statele membre dat fiind că, în urma consecințelor diferențelor dintre taxele pe produsele din tutun prelucrat în statele membre, măsurile incriminate reglementează o situație strict națională.

Curtea a reamintit că, astfel cum s-a pronunțat în Hotărârea din 30 iunie 1966⁵, pentru ca o decizie, un acord sau un acord restrictiv să poată aduce atingere comerțului dintre statele membre, acestea trebuie, în temeiul unui ansamblu de elemente de drept sau de fapt, să permită să se prevadă cu un grad de probabilitate suficient că poate exercita o influență directă sau indirectă, actuală sau potențială, asupra curentelor comerțului dintre statele membre, într-un mod din care să rezulte temerea că pot împiedica realizarea unei piețe unice între statele membre.

În opinia Curții, decizia Comisiei a constatat în mod corect că aceste restrângeri ale concurenței din partea reclamantelor puteau să aducă atingere comerțului dintre statele membre.

Motivul de fond cu privire la articolul 85 alineatul (3) din tratat

Reclamantele au susținut că, prin faptul că a refuzat în mod incorect să acorde o exceptare de la recomandare, nu a luat în considerare motivele prezentate de reclamante și a comis erori de fapt în această privință, Comisia a încălcat dispozițiile articolului 85 alineatul (3) din tratat și dreptul la apărare.

Curtea a precizat că, din competențele conferite Comisiei prin articolul 85 alineatul (3), rezultă că necesitatea de a păstra o concurență eficientă se poate concilia cu protejarea unor obiective de natură diferită și că, în acest scop, pot fi admise anumite restrângeri ale concurenței atunci când acestea sunt indispensabile realizării acestor obiective și nu duc la eliminarea concurenței de pe o parte substanțială a pieței comune.

Soluția instanței comunitare

- 1) Respinge acțiunile.
- 2) Obligă reclamantele la plata în mod solidar a cheltuielilor de judecată ale Comisiei, inclusiv cele aferente procedurii privind măsurile provizorii și intervențiilor SA Eugène Huyghebaert, Société GB-INNO-BM și Fédération Belge du Commerce alimentaire.

⁵ Hotărârea Société technique minière/Maschinenbau Ulm GmbH (56/65, Rec., p. 337).

- 3) Intervenientele Association des détaillants en tabac, Association nationale des grossistes en produits manufacturés du tabac și Fédération nationale des négociants en journaux, publications librairie et articles connexes suportă propriile cheltuieli de judecată.